

SECTORGIDS HELPT VOLDOEN AAN DE WET OP AUTOCONTROLE

Sinds 2005 dient een onderneming een autocontrolesysteem toe te passen. De sectorgids autocontrole voor de niet-eetbare tuinbouwproductie is een nuttige tool om te voldoen aan de wet op de autocontrole, meldingsplicht en traceerbaarheid die van kracht is sinds 1 januari 2005.

Nele Lauwers

Op een sierteeltbedrijf betekent autocontrole dat je binnen je eigen onderneming zelf maatregelen neemt om te verzekeren dat de productie, verwerking en de distributie van producten de regels volgens inzake traceerbaarheid en de kwaliteit van de producten. In grote lijnen heeft dit te maken met plantengezondheid en quarantaine-organismen. Door de maatregelen uit de sectorgids na te leven, voldoe je als bedrijf aan de

wet op autocontrole. Als je je bovendien met behulp van de sectorgids voor alle activiteiten op je bedrijf laat certificeren, krijg je als bedrijf een autocontrolecertificaat. Met dat certificaat komt het bedrijf in aanmerking voor de bonus van het FAVV. Dat betekent dat de jaarlijkse heffing van het FAVV met 75% wordt gereduceerd. Bovendien zullen bedrijven met een certificaat minder vaak door het FAVV geïnspecteerd worden. Enkel de inspecties op quarantaine-

organismen zoals bacterievuur of *Phytophthora ramorum* vormen hierop een uitzondering. Samengevat komt het er dus op neer dat autocontrole verplicht is maar certificatie niet. Of certificatie effectief interessant is voor jouw bedrijf, kon je al lezen in Sierteelt&Groenvoorziening van 1 maart 2013. Deze informatie is ook terug te vinden op het ledengedeelte van www.avbs.be.

WAT STAAT ER IN DE SECTORGIDS SIERTEELT GESCHREVEN?

De sectorgids sierteelt verduidelijkt in zeven hoofdstukken de wetgeving waaraan siertelers moeten voldoen en stelt hem in staat om een autocontrolesysteem op de zetten. Indien u de eisen die beschreven staan allemaal volgt, voldoet u aan de wet op de autocontrole. Waarover handelen deze zeven hoofdstukken? Wij geven u een overzicht. De volledige sectorgids kan u steeds gratis downloaden op de website www.vegaplan.be en op het afgesloten ledengedeelte op de website www.avbs.be.

Vegaplan - foto's PCS

Bedrijf en gebouwen

Het hoofdstuk bedrijf en gebouwen gaat dieper in op de vereisten omtrent de opslag van bestrijdingsmiddelen en de hygiëne in bewerkings-, opslag-, productie- en verkoopsruimten.

Wat betreft de bewerkings-, opslag-, productie- en verkoopsruimten, is het van belang dat er een algemene netheid

heerst. Gevaarlijke stoffen en hun afval moeten zodanig worden opgeslagen dat verontreiniging voorkomen wordt en zichtbaar bedorven producten worden regelmatig verwijderd.

Machines, apparatuur en gereedschap

Dit hoofdstuk behandelt een aantal algemene eisen, maar ook eisen

betreffende spuittoestellen, verpakkingsmateriaal en het transport. Algemeen kan men stellen dat de gebruikte toestellen en machines proper en in goede staat moeten zijn. Ent- en snoeimateriaal moeten regelmatig schoongemaakt worden en indien nodig ontsmet worden. Hetzelfde geldt voor kisten en ander verpakkingsmateriaal. Ook alle voertuigen en laadbakken

moeten schoongemaakt worden en indien nodig ook ontsmet. Spuittoestellen moeten om de drie jaar verplicht aan een controle onderworpen worden bij het ILVO. Dit geldt ook voor toestellen aangekocht in het buitenland.

Bedrijfsleider, personeel en derden

Wil men bestrijdingsmiddelen en biociden van klasse A zoals vermeld in bijlage 10 van het KB 28.02.1994 gebruiken, dan moet men erkend zijn als 'Speciaal erkend gebruiker'. Men moet ook erkend zijn als *erkend gebruiker* als men bestrijdingsmiddelen van klasse A wil toedienen bij derden. Na elke fytobehandeling moet men zijn handen wassen en zijn kledij vervangen. Wat de overige erkenningen en registraties betreft, dient de sierteler geregistreerd te zijn bij het FAVV. Verder dient hij ook erkend te zijn voor het gebruik van plantenpaspoorten als hij paspoortplichtige planten teelt. Deze erkenning moet aangevraagd worden vóór het planten van deze planten.

Teelttechnieken en naoogst-behandeling

Dit hoofdstuk behandelt de eisen over uitgangsmateriaal, bemesting, het gebruik van bestrijdingsmiddelen en biociden en irrigatie. Zo wordt er onder andere gewezen op het belang van een visuele controle van het binnenkomend materiaal. Verder is het ook zo dat plantgoed en zaaizaad dat paspoortplichtig is, steeds van een plantenpaspoort voorzien moet worden. Inzake bemesting wordt aangegeven dat uiteraard enkel toegelaten meststoffen gebruikt mogen worden. Deze dienen voorzien te worden van een etiket of van een begeleidend document. Als de toegelaten meststoffen en bodemverbeterende middelen van afvalstoffen afkomstig zijn, is er in Wallonië een begeleidend document nodig en in Vlaanderen een gebruikscertificaat indien bijlage 4.1 van Vlaarea dit vereist. Uiteraard mogen ook enkel toegelaten gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden en moeten steeds de gebruiksvoorwaarden gerespecteerd worden. Er moeten ook de nodige maatregelen getroffen worden om schade te vermijden aan de gezondheid van de mens en nuttige dieren en aan naburige teelten en aanplantingen.

▲ De sectorgids behandelt ondermeer de opslag van bestrijdingsmiddelen en de hygiëne van ruimten.

Indien er geïrrigeerd wordt, is het aanbevolen om het recirculatiewater, het oppervlaktewater en/of het uitgangswater te ontsmetten tenzij er kan aangetoond worden dat er geen fytopathogenen in het water zijn.

Schadelijke organismen

Aangezien quarantaineziekten een grote rol spelen in de sierteelt, wordt een uitgebreid hoofdstuk gewijd aan schadelijke organismen. In essentie moet een sierteler op de hoogte zijn van de fyto-sanitaire eisen die van toepassing zijn op de producten die hij teelt en ervoor zorgen dat het FAVV alle nodige inspecties en/of analyses heeft verricht. Verder wordt voor 17 belangrijke quarantaineziekten toegelicht wat de waardplanten zijn, of er fyto-sanitaire certificaten of plantenpaspoorten nodig zijn bij het verhandelen, wat er moet gebeuren bij het vaststellen van de ziekte en eventueel een aantal tips ter preventie. Verder is het ook nuttig bijlage 3 door te nemen, waar per plantensoort staat aangegeven welke schadelijke organismen kunnen voorkomen en welke officiële controles vereist zijn. Dit hoofdstuk kan dienen om een fyto-sanitair beleid op uw bedrijf op te bouwen, zelfs als u geen sectorgids-certificaat wenst te behalen.

Registratie

In het hoofdstuk registraties wordt kort en bondig uitgelegd welke registraties

noodzakelijk zijn in het kader van de autocontrole. Het sierteeltbedrijf moet geregistreerd worden bij het FAVV en de percelen en ruimtes moeten ook geïdentificeerd worden. Alle nodige registers, zoals hieronder beschreven, moeten ingevuld worden en gedurende 5 jaar bijgehouden worden. Er zijn geen vereisten over hoe de informatie wordt bijgehouden (bv. standaardformulieren), maar wel dat de informatie wordt bijgehouden en dat u zelf kunt traceren aan de hand van uw informatie.

Het allerbelangrijkste zijn de dossiers IN en OUT. U houdt dus registers bij van de inkomende en uitgaande producten. Aan de hand van uw facturen kunt u hier al een heel eind ver komen. Verder zijn er ook registers nodig voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen, voor de aanwezigheid van quarantaineorganismen en ook de resultaten van analyses moeten worden bijgehouden. Verder is het ook belangrijk dat u een klachtenprocedure hebt, waarin u de klachten van uw klanten maar ook uw eigen klachten tegenover derden registreert.

Meldingsplicht

Tot slot is er nog een hoofdstukje over meldingsplicht. Een sierteler moet het FAVV inlichten als hij vaststelt dat er quarantaineorganismen aanwezig zijn. De geijkte procedure wordt uitgelegd en u vindt in het hoofdstuk ook de formulieren die u nodig hebt om melding te

▲ Uiteraard wordt in de sectorgids veel aandacht besteed aan het gebruik van bestrijdingsmiddelen en de mens.

doen in verband met quarantaineziekten, mocht dit nodig blijken te zijn.

Besluit

Zoals u merkt is het behalen van een autocontrolecertificaat zeker een doenbare zaak. En zelfs als u uw autocontrolesysteem niet wil laten certificeren, is de sectorgids nog steeds een nuttig instrument om te voldoen aan de wet op de autocontrole.

Vegaplan.be

VEGAPLAN.BE vzw

Tervurenlaan 182, bus 4 • 1150 Brussel

Tel: +32 (0)2 775 80 63 • Fax: +32 (0)2 775 80 75

E-mail: info@vegaplan.be

Website: www.vegaplan.be

GAAN VOOR AUTOCONTROLE EN SECTORGIDS OP JE SIERTEELTBEDRIJF?

Geert Timmerman uit Jabbeke en Raf Rombouts van Romberama uit Loenhout hebben beiden een ietwat apart bedrijf door hun combinatie van teelten, maar het zijn zeker geen uitzonderingen. Bij Geert vinden wij potchrysanten in combinatie met groenten en bij Raf snijbloemen en kleinfruit. Beide bedrijven waren vóór hun eetbare teelt in het verleden al autocontrole gecertificeerd. Certificering van hun totale bedrijfsactiviteit was echter onmogelijk tot eind 2012. Dan konden zij ook hun gedeelte niet-eetbare tuinbouwproductie – lees sierteelt – laten certificeren. Hierdoor kon alvast hun FAVV- bijdrage dalen. Wat dit verder betekent voor hun bedrijf, leest u hieronder.

Koen Tierens, secretaris AVBS - tekst en foto's

Geert Timmerman heeft 15.000 m² glas en 6 ha vollegrond. Dat betekent drie ronden sla onder glas in de winter, gevolgd door een teelt van vroege potchrysanten vóór de zomer. Buiten is er 1ha sla in volle grond, zijn er 4 ha spinazie voor de industrie en vanaf het late voorjaar tot eind oktober staan er potchrysanten. Voor de afzet van sla is

het bedrijf verbonden aan de Reo-veiling in Roeselare.

AVBS: Wat verstaat u onder sectorgids en waarvan kent u die?

Geert: Onder 'sectorgids' versta ik in eerste instantie traceerbaarheid en misschien ook milieu. Al begrijp ik dat de sectorgids vooral betrekking heeft op

veiligheid. De registratie die er mee samengaat, doelt denk ik meer op kwaliteit dan op milieu. Wij zijn hier al verschillende jaren geleden mee gestart omwille van de afzet. Zonder certificering konden wij immers bepaalde belangrijke afzetmarkten zoals Duitsland niet meer beleveren. Op zich linken wij het sectorgidsverhaal niet aan de

▲ Geert Timmerman is voor zijn volledig bedrijf (groenten en sierplanten) gecertificeerd.

wet op de verplichte autocontrole, maar meer aan het verhaal van lastenboeken bij onze afnemers!

.....

"Registreren wat je doet omdat het grotendeels ook wettelijk moet, blijkt vaak voldoende!"

.....

AVBS: Wat betekenen autocontrole en sectorgids concreet op uw bedrijf?

Geert: Eenvoudig gezegd: veel schrijven! Eigenlijk is het ook heel eenvoudig: alles wat je doet op je bedrijf, van zaaien en planten tot oogsten en de stappen daartussen zoals bemesten, behandelen met gewasbeschermingsmiddelen, ... schrijf je op en verzamel je. Dit bijhouden of registreren doe je volgens een bepaald handboek dat ons vanuit de veiling wordt aangeleverd. Eigenlijk zitten daar ook niet veel speciale zaken bij. Een mooi voorbeeld is de controle van je spuittoestel waarvoor je een attest krijgt. Dit is wettelijk verplicht, maar samen met de andere zaken die gevraagd worden door de sectorgids, verzamel je dit attest op één plaats. Deze verzameling laat je vervolgens jaarlijks nakijken door een onafhankelijk controlebedrijf of OCI. Eigenlijk moet dit voor de sectorgids maar eenmaal per drie jaar, maar voor het lastenboek van onze sla moet dit jaarlijks. Aangezien de veiling voor al haar leden hier een groepsovereenkomst heeft met één OCI,

hoeven we ook daar eigenlijk niets extra voor te doen. Bovendien krijgen we heel wat begeleiding vanuit de veiling. Dit zorgt ervoor dat eens de procedure eenmaal werd doorlopen, het voor mijn bedrijf jaarlijks slechts enkele uren voorbereidend werk plus een overleg van een dik uur op de veiling zelf aan extra tijdsinvestering vergt.

AVBS: Zijn er nieuwe elementen die opvielen bij het bijkomend controleren van je sierteeltactiviteit?

Geert: Nauwelijks! Specifiek voor mijn bedrijf ontbraken spuitschema's voor de potchrysanten. Dit leverde mij als opmerking bij de controle enkel een zogenaamde "minor" op. (zie figuur1). Concreet betekent dit, dat de OCI mij aanraadt deze spuitschema's in de toekomst wel toe te voegen, maar dat ik wel al mijn certificaat ontving voor het jaar 2012. Dit heeft dan weer concreet tot gevolg dat ik voor FAVV in aanmerking kom voor de bonus van 50% op de bijdrage voor 2013. Anders dan in 2012

▲ Figuur 1

krijg ik dus geen malus, of verdubbeling van de FAVV bijdrage, omdat de volledige bedrijfsactiviteit gecertificeerd kon worden. Tot 2012 ontving ik enkel een certificaat voor het gedeelte van mijn eetbare productie maar betaalde ik nog wel de malus op de FAVV-bijdrage.

AVBS: Daaruit blijkt eigenlijk dat er voor de opmaak van de sectorgids module D voor sierteelt een afgeslankte versie van deze voor eetbare tuinbouwproducten kon gerealiseerd worden. Wezenlijk bevat deze de vraag tot gezamenlijke registratie van die wettelijke verplichtingen waaraan een bedrijf elk apart toch al moet voldoen, aangevuld met de door FAVV gevraagde kennis en registratie van zaken die belangrijk zijn voor fytosanitair schadelijke organismen. En net deze kennis is ook belangrijk voor een sierteeltbedrijf dat belang hecht aan risicobeleid.

Geert: Ik kan alleen beamen dat het voor ons weinig extra werk met zich bracht, eigenlijk veel minder dan ik had verwacht. Ik besef wel dat dit grotendeels is door de ervaring met de certificering van onze eetbare producten en de begeleiding vanuit de veiling. Ik denk dan ook dat het voor een sierteeltbedrijf dat dit nog nooit deed, meer voorbereiding zal vergen, maar toch een haalbare kaart is. Zeker voor sierteelten zoals de onze, waar schadelijke organismen weinig van belang zijn of in het andere geval zeker gekend zullen zijn.

AVBS: Hoe kun je jouw ervaringen met de sectorgids samenvatten?

Ik kan stellen dat autocontrole op mijn bedrijf gelijk staat aan correct registreren samen met het doorlopen van een combinatiecontrole van eetbare en sierteeltproducten. Het voordeel hiervan is de bonus (en geen malus) op mijn FAVV-bijdrage alsook meer zicht op de bedrijfsprocessen en de eventuele bedrijfsrisico's.

Zo wilde FAVV onlangs weten welke stekken van welke oorsprong op welk deel van mijn bedrijf geteeld werden. Dit kon ik onmiddellijk perfect aantonen vanuit mijn bedrijfsplan dat ik toch al bijhield omdat het voor mij bedrijfstechnisch gewoon nuttig is en voor FAVV in het verhaal van traceerbaarheid past.

EXTRA

SECTORGIDS SIERTEELT

AVBS: Aansluitend bij dit verhaal namen we contact met Raf Rombouts. We stelden aan Raf grotendeels dezelfde vragen als aan Geert en kregen de volgende reactie.

Raf: Als teler van Amaryllis en rode bessen ben ik eigenlijk groot geworden met het verhaal van registratie. Dit omdat het nodig was voor de afzet van een deel van onze eetbare producten maar ook als lid van het Vlaams Milieuplan Sierteelt (VMS). Registreren is op ons bedrijf dan ook vanzelfsprekend. Het grote voordeel is dat wij daardoor weten wat waar naartoe gaat en dat we zo kunnen bijsturen. Het blijkt alvast dat je voor het verhaal van autocontrole en sectorgids nauwelijks meer moet doen. Wel extra is het feitelijk register 'in-out' voor bemesting en gewasbescherming dat moet bijgehouden worden om gecertificeerd te raken, maar verder zie ik weinig nieuws. Voor de sierteelten op ons bedrijf blijken er alvast in de sectorgids geen specifieke schadelijke organismen die van belang zijn.

▲ Het registratieverhaal loopt als een rode draad doorheen de groei van het bedrijf Romberama.

Certificering van het gedeelte sierteelt op ons bedrijf was dan ook relatief eenvoudig. Ik begrijp wel dat dit anders kan zijn voor bedrijven die minder

vertrouwd zijn met registreren of waar schadelijke organismen, zoals misschien de Aziatische boktor, wel van belang zijn.